

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Projektą rėmė:

ES programa *Kūrybiška Europa*,
Lietuvos kultūros taryba

Leidėjas (vykdytojas): *V/O Poetinis Druskininkų ruduo*
www.pdr.lt

Iš slovakų kalbos vertė *Vytas Dekšnys*
Redagavo *Palmira Mikėnaitė*

Apipavidalino *Tomas S. Butkus*
vario burnos | idėjų dirbtuvės
www.varioburnos.com

Tiražas: 1000 egz.
Išleista 2015 m. spalio 1 d.

© Poems by *Eva Luka*
© Translated by *James Sutherland-Smith*

ISBN 978-609-95766-0-2

EVA LUKA

SLOVENSKO

HAVRANJEL

Každú noc
ku mne prichádza, so sťažknutými
krídlami, zmáčanými dažďom. Ja mu urobím
v posteli miesto, na stehnách pocítim
chlad jeho objatia; pokúšam sa
pritisnúť si k hrudi jeho čiernosmutnú hlavu.
Dlho mi trvá, kým si zvyknem na ťažobu, ktorú
mi dáva do daru, dlho trvá, kým si zohrejem
osamelé nohy. Moja bledá koža
odovzdane prijíma priezračnú vlhkosť vody,
havranjelích spermií a slín. Ktovie, kadial sa túlal, odkedy
začala noc; čo všetko sa mu stalo, vyvrhnutému
bez vlastnej vôle do hrôz života. Odpúšťam mu
ten chlad, aj vlhkosť, zbavená svojej
zvyčajnej urputnosti prijímam všetko,
súcitím;
usilujem sa nahmatať mu
pulz, pohladiť
uštvanu šiju.

Neprináša mi nič, okrem slizkého,
rozličné pachute ponúkajúceho spánku,
okrem stôp trpko-milostných pokusov, ktorými
dúfa prekonať márnosť
a noc.

Ráno nachádzam pri svojej hlave
jeho opérchnuté sivé pierko. Napustím si vaňu,
pomaly, ako keď do hrobu na hrubých lanách
spúšťajú poslednú
posmrtnú ružu, otváram
okno.

Havranjel sa na mňa pozerá
z pustatiny dňa;

i na poludnie v sebe cítim
naše spoločné,
do neúprosného života sa derúce

čierne deti.

HAVRANJEL II

Bezzubé čierne dieťa vo mne
sa pokúsilo usmiať, ale bezvýsledne.
Jeho mdlý úsmev sa stal úšklabkom, grimasou
nechceného plodu. Zošúverenú tváričku naklonilo
nabok a rozplakalo sa. Plakalo vo mne strašne, triaslo sa
po celom vráskavom, nepeknom telíčku, vzlykalo
mi v útrobach, nariekalo
neznesiteľne a zmietalo sa

v horúčke celú tú dlhú, daždivú noc, keď ráno
bolo dávno v nedohľadne a mesiac
chodil pomedzi skaly Montserratu a hrotmi bodal všetko,
čo sa mu zdalo ešte živé.

Bezzubé havranjelielie decko mi krvácalo v sčernetej maternici
celú tú dlhú noc. Preplakali sme spolu
tri nekonečné dni, kým zo mňa konečne nevyšlo
spolu s chuchvalcom zaschnutej krvi
ako s pozdravom od tých, ktorí tak veľmi chceli žiť,
až sa uplakali do večného, hypnotického spánku,

a kým som ho nepochovala
ako drobučké mača s hviezdou na utrápenom čielku
pod čiernym, suchým, neplodným
stromom.

HRIECH

Svetlo je Svetlom, Tieň Tieňom a Hriech
Hriechom, len kým na Usporiadanie Sveta
dozerá Triezvosť Úsudku, nahliada
Strážnik Rozum, len kým má Svet
Poctivo vztýčené Mantinely a Pravidlá
neporušené spočívajú na jeho kadidelnici,
ktorá zaberá Presne Vymedzené Miesto.

Ale len čo dostane Svetlo, Tieň a Hriech
do očí ten, kto vidí Svet naopak,
obrátené, zdeformované, posunuté, šikmo, alebo jednoducho
iba trochu inak, môže sa zrazu stať
Svetlo Tieňom,
Tieň Hriechom a Hriech
Svetlom.

Keď sa stane Hriech Svetlom, prináša to
v usporiadaní Sveta zvláštne vzrušenie.
Doteraz rovnakým spôsobom upratané Veci
si začnú šepkať Nezmysly, ktoré sa stávajú
Zmyslami; s nálepkou Hmatu, Čuchu, Zraku, Sluchu
a najmä Chuti Nepoznanej Rozkoše. Veci
začínajú svoje malé Bojkoty, Revolúcie a Prevraty.
Veci si obliekajú šaty naopak, vymieňajú si navzájom
svoje pohlavia, gramatické (rody) aj skutočné (patriace Hermovi
i Afrodite). A zase naopak. A naopak.

Ale skutočne Zvláštne Veci prídu až vtedy,
keď sa Hriechom stane
Svetlo. Vtedy bláznivá hra na tretieho končí,
Triezvosť Úsudku sa váľa v blate, Rozum
s nohavicami postihnutými vlastnými fekáliami beží
kade ľahšie a Pravidlá
narážajú do svojich Mantinelov ako rozzúrené býky
do svojich toreadorov.

Pretože keď sa Svetlo stane Hriechom,
Svet stemnie a svoju nadvládu nastúpi
Tieň. Nepreniknuteľnou Čerňou zaplaví
Veci, Mantinely, Bojkoty, Nezmysly
i Zmysly; krídlami Havranjela zastreie rozdiely
medzi svetlom a Svetlom, tieňom a Tieňom,
hriechom a Hriechom. Hriech
vystúpi z tmy, takmer nevidený, a bude kráčať
stemnenou ulicou. Konečne bude chvíľu Tieňom,
chvíľu Svetlom,

ale najmä tým, čím je od počiatku Sveta:
Samým Sebou. Iba
Samým Sebou.

KENTAUR

Kentaur s tajomným, divým telom,
sčernetým nočnou hudbou, s pohľadom
opustených vrán na konci novembra,
prichádza
k môjmu domu, v ústach strieborná
harmonika. Volá ma von, kentaur, vypúšťa
trblietavé sliny, omotáva nimi ako pavučinou
rohy môjho jesenného príbytku, netrpezlivo
potriasa hlavou, dychčí za oknami, kentaur

bez času, bez vôle čakať,
bez tváre.

Toľkokrát som už bola
pripravená vyjsť von, do šera záhrady,
dotknúť sa jeho hrude, obzrieť si tmavý profil;
toľkokrát som sa pozerala ukrytá v ťažkej
látke závesov, ako sa vlní v bokoch, ako mu
harmonika hádže hviezdne blesky
po srstnatom pohlaví.

Len čo sa vydám napospas jeho rukám, obleje
i mňa tōňa čudných pivníc, čo ho sprevádza,
po jeho bozku pocítim v ústach
chuť zázvoru a desivého lesa, z dlane mi opatrne
vyhryzne perlu;

vrátim sa pomätená, bez vôle
čakať, bez času; ako večný pavúk
začnem omotávať znútra dom

temnými slinami.

SALTO MORTALE

Salto mortale vábi neodolateľným pachom
kvasiacich sliviek, sladkastým

nutkaním. Len choď a skús to: nádhera spočíva
v tom, že nevieš, ako skončíš,
keď skočíš:
a čo sa pri tom stane s tvojím
podivným srdcom, ktoré napriek všetkému
tak veľmi chce cítiť, že ešte žije,
že žije veľmi, že žije nadoraz
teraz
a presne
ako pondusové hodiny v dome Požičajovcov.

Salto mortale je všetko opustiť a ísť
inde. Bez peňazí a bez domova,
bez istôt. Zistiť, z akého materiálu
pochádzaš; z akého kovu, papiera
alebo hlíny. Salto mortale je zaklopať
na svoju vnútornú lampu. Počkať,
aký duch z nej vyjde

a či vôbec.

STARÉ ŽENY

Staré ženy v sivých kostýmoch, upotené
bývalé varovkyne, nositeľky
hadov a medúz, pestovateľky vyplešivených
medvedíkov vo svojej

vyprázdnenej maternici. Staré ženy
bez maternice. Staré ženy,
čo zabudli: zbierajú
už iba, čo je. Muchotrávky
a mince, hlístočky.

Sivovlasé; nie naše matky,
nie my. Vysoké podpätky
na křčovitých nohách; tvár – posmrtná
maska Marylin.

Nie sme to my. My ešte
pravidelne pozeráme do tváre
krvavému mesiacu v záchodovej
mise. Mladosť, skučíš
ako pes; odchádzaš

veľmi čudnou cestou.

Eva Luka, is a poetess and a writer. She has been writing poetry from childhood, and has won a number of literary contests for children and adults. She studied interpreting-translating, English and Japanese at Comenius University and then she spent eight years in Japan, studying, interpreting, teaching English and especially working on her PhD thesis in Japanese literature (Abe Kóbó, *Suna no onna*, The Woman in the Dunes, Ósaka University). After her stay in Japan she spent four years in Spain, teaching English and Japanese. She has translated a lot of poems and short stories from English and Japanese into Slovak. Her own first collection of poems *Divosestra* (The Wild Sister) was published in 1999 and attracted the attention of readers and critics (for this book Luka gained Rubato Award, Krasko Award, Literary Revue Award, Haľamová Award). Her second book *Diabloň* (The Devil Tree) was published in 2005 and the third one, *Havranjel* (The Ravenangel) in 2011. Luka's poems have been translated into many world languages, including for example Hindu. She works on several prosaic books and plans to publish a novel for children with her own illustrations. In present she teaches at Trnava University, Slovakia.

RAVENANGEL

Every night
he comes to me with laboured
wings, drenched with rain. I make a place
for him in my bed, on my thighs feeling
the coldness of his embrace; I strive
to hug his black-sad head to my breast.
It takes so long to become used to the burden, which
he grants me as a gift, it takes so long to warm
my solitary legs. With resignation
my pale skin accepts the transparent moistness of water,
of a ravenangel's sperm and spit. Who's to say where he wanders when
night has fallen? What might have happened to him, cast out
against his will into the horror of life? I forgive him
this coldness, this...dampness; relieved
of my daily grind I accept everything.
I pity.
I try to feel his
pulse, to stroke
his exhausted nape.
He brings me nothing, except slime,
sleep with its very own after-taste,
traces of bitter-tender efforts through which
he hopes to overcome futility
and the night.

In the morning I find by my head
 a shed, grey feather. I draw a bath,
 slowly, as when they lower, on thick ropes
 into a grave, a last
 posthumous rose. I open
 a window.

The ravenangel regards me
 from the wilderness of the day;
 and at midday I sense in me
 our mutual,
 black children pushing forward
 into relentless life.

THE RAVENGEI II

A toothless sable child inside me
 tried to smile, but in vain.
 Its wan smile turned to a grin, a grimace
 of unwanted foetus. It leant its creased little face
 aside and burst into tears. Terribly it cried inside me, shivering
 all around its wrinkled, unseemly little body, sobbing
 inside my vitals, wailing
 insufferably and tossing
 in fever all that long, rainy night, when morning
 was unforeseeable and the moon
 walked amongst the rocks of Montserrat and with her spikes

stabbed all
 what still to her appeared alive.

The toothless ravenangel's changeling was bleeding in my blackened womb
 all night long. Together we wept through
 three ceaseless days, until at last it came out of me
 with the clot of curdled blood
 as with the greeting from those who wanted to live so much
 till they cried themselves into timeless, hypnotic sleep

and till I buried it
 like a tiny kitten with a star on its harried brow
 under the black, dry, fruitless
 tree.

THE SIN

The Light is the Light, the Shadow is the Shadow and the Sin
 is the Sin only until the Arrangement of the World
 is overseen by the Sobriety of Judgement, examined
 by the Guardian Reason, only until the World
 has properly fixed its Limits and the Rules
 unblemished rest on its censer
 which takes its Clearly Defined Place.

But as soon as the Light, the Shadow and the Sin
 get into the eyes of someone who views the World the other way round,

displaced, slantwise or
 simply
 just a bit different, all of a sudden
 the Light can become the Shadow,
 the Shadow the Sin and the Sin
 the Light.

When the Sin becomes the Light,
 it brings into the Arrangement of the World weird excitement.
 The Things, hitherto equally put in order,
 start to whisper Nonsenses that become
 Senses; with a label of Touch, Smell, Sight, Ear
 and chiefly Taste of Unknown Pleasure. The Things
 start their small Boycotts, Revolutions and Cataclysms.
 The Things put on their dresses upside down, exchange
 their sexes, the grammatical ones (genders) and the real ones
 (belonging to Herm and Aphrodite). And again vice versa. And vice versa.

But really Weird Things come at the point
 when the Light
 becomes the Sin. Then the crazy game for the third one ends,
 the Sobriety of Judgement rolls in the mud, the Reason
 in the trousers stricken by its own excrements runs
 away and the Rules
 crash into their Limits like the enraged bulls
 into the bullfighters.

For when the Light becomes the Sin,
 the World darkens and the Shadow
 starts its supremacy. With the inscrutable Blackness
 overflows the Things, the Limits, the Boycotts, the Nonsenses
 and Senses; with the wings of the Ravengel covers the differences
 between the light and the Light, the shadow and the Shadow,
 the sin and the Sin. The Sin
 gets out of the dimness, almost unseen, and walks
 along the darkened street. At last for a while
 it can be the Shadow, for a while the Light

but first of all it can be what it was from the youth of the world:
 Itself. Only
 itself.

THE CENTAUR

The centaur with a mysterious, wild body
 blackened by the nocturnal music, with the sight
 of abandoned crows in the end of November,
 comes near to my house, in his mouth
 a silver harmonica. He is calling me outside, centaur, discharging
 glittering saliva, winding it round the corners of my autumn abode
 like a cobweb, impatiently shaking his head and breathing greedily
 behind my windows, centaur
 without time, without the will to wait,
 without a face.

So many times I was already prepared
to go out, into the dusk of a garden,
to touch his chest, to have a look at his profile;
so many times I was watching, hidden in a heavy
cloth of the curtains, how he waves his hips,
how the harmonica throws starry lightnings
onto his hairy sex.

As soon as I expose myself to his hands, I too
will be circumfused with a sent of a strange cellars that hangs over him,
after his kiss I will sense
the taste of ginger and dreadful forest, from my palm
he will carefully bite out a pearl;

I will come back deranged, without the will
to wait, without time; like an eternal spider
I will start to wind the house from inside

by sombre saliva.

THE SOMERSAULT (SALTO MORTALE)

Salto mortale entices by the irresistible smell
of fermenting plums, by the sweetish taste
of urge. Just go and try it: the splendour consists
in not knowing how you perch
when you plunge,

and what will happen with your
peculiar heart, which despite all
wants to feel badly it still lives,
it lives intensely, it lives up to stop,
now
and precisely
like the clock in the Borrowers' house.

Salto mortale is to leave everything and go
somewhere else. Without money and without home,
without guarantees. To find out what material
you follow from; what metal, paper
or clay. Salto mortale is to knock
on your inner lamp. To wait
what kind of spirit comes from it

and if at all.

THE OLD WOMEN

The old women wearing grey suits, sweaty
former nursemaids, bearers
of snakes and medusas, foster-mothers of bald
teddy bears in their
empty wombs. The old women
without wombs. The old women
who have forgotten: they collect

only what is. Toadstools
and small change, rain-worms.
Grey-haired; not our mothers,
not us. High heels
on varicose legs; a face – the posthumous
mask of Marilyn.
That's not us. We still
regularly gaze into the face
of the bloody moon in the toilet
bowl. Youth, you howl
like a dog; you depart
on a very strange road.

EVA

LUKA

SLOVAKIJA

Poetė ir rašytoja. Rašo poeziją nuo vaikystės ir yra laimėjusi įvairių apdovanojimų. Studijavo vertimą, aštuonerius metus studijavo Japonijoje. Vėliau gyveno Ispanijoje, ten dirbo anglų ir japonų kalbų mokytoja. Yra išvertusi į slovakų kalbą daug poezijos iš anglų ir japonų kalbų. Pirmoji jos poezijos rinktinė *Divosestra* (Laukinsesė) išleista 1999 m., antroji knyga *Diabloň* (Velnobelė) – 2005 m., trečia knyga *Havranjel* (Varnangelas) išleista 2011 m. Jos poezijos versta į įvairias kalbas. Šiuo metu gyvena ir dirba Trnavoje, Slovakijoje.

VARNANGELAS

Kasnakt
pas mane ateina apsunkusiais
lietaus permerktais sparnais. Palieku jam
patale vietos, šlaunimis jaučiu
jo glėbio vėsa; mėginu
priglausti prie krūtinės liūdną juodą jo galvą.
Ilgai trunka, kol priprantu prie sunkybės, kurią
duoda man dovanai, ilgai trunka, kol sušylu
vienutėlaites kojas. Blyški mano oda
klusniai priima skaidrų vandens, varnangelo sėklos
ir seilių drėgnumą. Kas žino, kur link jis keliavo,
nakčiai sutemus, kas jam nutiko, išsviestam
nenoromis į gyvenimo pavojus. Atleidžiu jam
už tą šaltį, net už drėgmę, užgniauzusi įprastą
atkaklumą priimu viską, atjaučiu;
mėginu užčiuopti jo
pulsą, paglostyti
pavargusį kaklą.

Nesuteikia man nieko, tik gleives,
daugybę viliojančio miego prieskonių,
tik karčių meilės pastangų žymes, per kurias
tikisi įveikti bergždysbę ir naktį.

Rytą randu prie galvos
iškritusią jo pilką plunksnelę. Prisileidžiu vonią

pamažu, tarsi į kapą storumis virvėmis
leistų kas nors paskutinę
pomirtinę rožę, praveriu langą.

Varnangelas žiūri į mane
iš dienos tuštumos;

ir vidudienį jaučiu savyje
mūsų abiejų
į negailestingą gyvenimą besiveržiančius

juodus vaikus

VARNANGELAS II

Bedantis juodas vaikas manyje
mėgino šypsotis, bet veltui.
Blanki jo šypsena virto vypsniu, nenorimo
vaisiaus grimasa. Pasuko išsikreipusį veidelį
į šalį ir pravirko. Baisiai verkė manyje, virpėjo
visas raukšlėtas, negražus kūnelis, kūkčiojo
mano viduriuose, nepakenčiamai skundėsi ir blaškėsi
karščiuodamas visą tą ilgą lietingą naktį, kai rytas
seniai buvo tolybėse, o mėnuo
vaikščiojo tarp Monserato uolų ir durstė smailėmis viską,
kas dar atrodė gyva.

Bedantis varnangelo vaikas kraujavo mano pajuodusioj gimdoj
visą tą ilgą naktį. Kartu praverkėm
tris nesibaigiančias dienas, kol galutinai išėjo iš manęs
kartu su išdžiūvusio kraujo gniužulu
lyg pasveikindamas nuo tų, kurie taip labai troško gyventi,
kad verkė iki nugrimzdami į amžiną hipnozinį miegą,

kol palaidojau jį
lyg mažytį kačiuką su žvaigždute ant rūpesčio suraukšlėtos kaktos
po juodu nudžiūvusiu bevaisiu
medžiu

NUODĖMĖ

Šviesa yra Šviesa, Šešėlis – Šešėlis, o Nuodėmė –
Nuodėmė tik kol Pasaulio Sąrangą
prižiūri Sveika Nuovoka, stebi
Sargybinis Protas, tik kol Pasaulis laikosi
Dorai nustatytų Ribų, ir Taisyklės
netrikdomos remiasi jo smilkykle,
užimančia Deramai Nustatytą Vietą.

Bet vos patekus Šviesai, Šešėliui ir Nuodėmei
į akis tam, kas regi Pasaulį atvirkščią,
apverstą, deformuotą, pasislinkusį, kreivą arba tiesiog
nors šiek tiek kitokį, išsyk gali virsti
Šviesa Šešėliu,

Šešėlis Nuodėme, o Nuodėmė
Šviesa.

Nuodėmei tapus Šviesa, tai sukelia
Pasaulio sąrangoje ypatingą sąmyšį.
Ligi šiol tolygiai sutvarkyti Daiktai
ima šnabždėt Beprasmybes, virstančias
Prasmėmis; paženklinti Lietimo, Uoslės, Regos, Klausos
o ypač Nepažintos Palaimos Skonio,
ima kelti mažyčius savo Boikotus, Revoliucijas ir Perversmus.
Daiktai apsivelka išvirkščius drabužius, apsikeičia
lytimis, gramatinėmis (giminėmis) ir tikromis (priklausančiomis Hermiui
ir Afroditei). Ir vėl atvirkščiai. Ir dar atvirkščiai.

Bet išties Ypatingi Dalykai nutinka tik tada,
kai Šviesa virsta
Nuodėme. Tada baigiasi beprotiškas trečio žaidimas.
Blaivi Nuovoka voliojasi po purvą, Protas
susitęsęs klešnes savo paties fekalijomis sprunka
kur kojos neša, o Taisyklės
atsidaužia į savo Ribas lyg įsūtę buliai
į savo toreadorus.

Nes kai Šviesa tampa Nuodėme,
Pasaulis aptemsta, o savo valdžią įveda
Šešėlis. Virtę Neperregima Tamsa, užplūsta
Daiktai, Ribos, Boikotai, Beprasmybės
ir Prasmės; Varnangelo sparnais jie užgožia skirtį

šviesos ir Šviesos, šešėlio ir Šešėlio,
nuodėmės ir Nuodėmės. Nuodėmė
išnyra iš tamsos, beveik neregima, ir nužingsniuoja
tamsia gatve. Pagaliau ji – tai Šešėlis,
tai Šviesa,

bet labiausiai būna tai, kas ji yra nuo Pasaulio pradžios:
Pati Savimi. Tik
Pati Savimi.

KENTAURAS

Kentauras paslaptingu, įstabiu kūnu,
pajuodusiu nuo nakties muzikos, apleistų
lapkričiui baigiantis varnų žvilgsniu ateina
prie mano namų, lūpose sidabrinė
armonikėlė. Šaukia mane laukan kentauras, tįsta
žvilgančios seilės, apipina jomis lyg voratinkliu
mano rudeninio būsto kampus, nekantriai
purto galvą, alsuoja už langų, kentauras
be laiko, be valios laukti,
be veido.

Tiek kartų jau buvau
pasiryžusi išeiti laukan, į sodo prieblاندą,
paliesti jo krūtine, nužvelgti tamsų profilį,
tiek kartų stebėjau susisupusi į tamsų

užuolaidos audinį, kaip raito klubus, kaip jo armonikėlė žybčioja žvaigždžių atspindžiais ant gauruotos lyties.

Bet vos atsiduosiu jo rankų malonei, užlies ir mane lydintis jį keistų rūsių šešėlis, nuo jo bučinio pajusiu lūpose imbiero ir bauginančio miško skonį, iš delno man atsargiai iškęs perlą;

sugrįšiu ištaršyta, be valios laukti, be laiko; tarsi amžinas voras imsiuos raizgyti namus iš vidaus

tamsiomis seilėmis.

SALTO MORTALE

Salto mortale masina neatremiamu rūgstančių slyvų kvapu, salsva pagunda. Tik eikš, paragauk: nuostabiausia, kad nežinai kuo baigsis, kai šoksi žemyn, ir kas nutiks tuomet tavo įstabiajai širdžiai, kuri nieko nepaisydama taip trokšta jausti, kad dar gyva, kad labai gyva, kad gyva kiek tik einasi,

dabar ir išties tarsi laikrodį su švytuokle Skolinėtojų namuose.

Salto mortale – palikti viską ir išeiti bet kur. Be pinigų ir namų, be tikrumo. Įsitikinti, iš kokios medžiagos esi; iš kokios geležies, popieriaus ar molio. Salto mortale – tai pabelsti į savo vidinį žibintą. Įsitikinti, kokia dvasia iš jo išlįs,

ar išlįs apskritai.

SENIOS MOTERYS

Senos moterys pilkais kostiumėliais, prakaituotos buvusios auklės, gyvačių ir medūzų nešiotės, nuplikusių meškiukų liūliuotojos ištuštėjusiose savo įsčiose. Senos moterys be įsčių. Senos moterys užsimiršusios: rankioja tik tai kas beliko. Musmires ir monetas, kirmėlaites.

Žilagalvės; ne mūsų motinos,
ne mes. Aukštakulniais apautos
mėšlungio traukiamos kojos; veidas – pomirtinė
Marilyn kaukė.

Tai ne mes. Mes nuolat
tebežiūrime į kruvino
mėnulio veidą tualetu
kriauklėje. Jaunystė, inkšti
tarsi šuo; nueini

itin keistu keliu.